

COMMISSIE OMGEVINGSKWALITEIT EN CULTUREEL ERFGOED

Adres : Hang 18
Zaaknummer : OMV.24.12.00291/OMV.24.12.00292
Betreft : Verwijderen liturgische elementen, klokken, kruis en naam
Kerk Sint Dominicus /Het Steiger (rijksmonument)
Type advies : Advies monumentenaspect
Behandeld door : [REDACTED]
Datum : 2 april 2025
Advies : **Negatief**

Toetsingskader

De Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed Rotterdam heeft de aanvraag omgevingsvergunning getoetst aan de cultuurhistorische waarden.

Omschrijving van het plan

Voorgesteld wordt om diverse liturgische elementen uit het interieur van het kerkgebouw te verwijderen, in verband met het onttrekken van het gebouw aan de eredienst en verkoop van het pand. Dit betreft het celebratiealtaar, het zijaltaar bij het celebratiealtaar, het altaar in de Mariakapel en het zijaltaar gewijd aan Jozef met Kind. Ook het bronzen beeld van Jozef met Kind, dat zich boven dit altaar aan de muur bevindt, zal worden verwijderd. Daarnaast staan de doopvont, twee wijwaterbekkens en twaalf wijdingskruisjes met bijbehorende apostellichten op de lijst van te verwijderen elementen. Ook voor het exterieur van het kerkgebouw worden aanpassingen voorgesteld. Zo is het de bedoeling om de klokken uit de torens te verwijderen, evenals de kruisen van de torens en de naam van het gebouw aan de gevel. Op dit moment is er nog geen nieuwe eigenaar voor het kerkgebouw en nog geen zicht op een herbestemming.

Er liggen twee aanvragen omgevingsvergunning voor advies voor, één voor het exterieur de ander voor het interieur. Vanwege de samenhang tussen beide aanvragen zijn deze gezamenlijk besproken door de commissie. Dit advies heeft betrekking op beide aanvragen.

Reactie op de aanvraag omgevingsvergunning

De Sint Dominicuskerk, ook wel bekend als 'Het Steiger', is als kerkgebouw van grote cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde. De kerk beschikt over een hoge zeldzaamheidswaarde, aangezien het één van de weinige kerken is die na de Tweede Wereldoorlog herbouwd werd in de binnenstad van Rotterdam. Het Steiger is een van de 100 objecten uit de wederopbouwperiode die aangewezen is als rijksmonument.

Zowel het exterieur als het interieur van de kerk verkeren in uitstekende staat en het gebouw is sinds de oplevering vrijwel ongewijzigd gebleven. Het interieur is specifiek voor dit gebouw ontworpen en vormt een integraal geheel met de ruimte, evenals de hier aanwezige kunstwerken. De verschillende onderdelen zijn zorgvuldig op elkaar afgestemd en onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dit geldt ook voor het exterieur van de kerk, waar de klokkentorens en de klokken een cruciale rol vervullen als beeldbepalende elementen. De torens zijn zo ontworpen dat de klokken duidelijk zichtbaar zijn, en de kruisen op de torens fungeren als bekroningen daarvan. Deze torens, met hun klokken en kruisen, zijn van wezenlijk belang voor het silhouet van de kerk.

Het ensemble van gebouw, interieur en beeldende kunst vertegenwoordigt een hoge monumentale en cultuurhistorische waarde. Het verwijderen van de in de aanvraag voorgestelde onderdelen wordt gezien als een aantasting van de architectonische verschijningsvorm, de ensemblewaarde en de interieurwaarde en zou dus een aanzienlijk verlies van monumentale en cultuurhistorische waarden betekenen.

Er is begrip voor de noodzaak om de kerk te ontwijden, zoals voorgeschreven door het canoniek recht, aangezien het gebouw niet langer wordt gebruikt voor de eredienst. De noodzaak om de relieken uit de altaren te verwijderen wordt hiermee eveneens erkend, opdat deze niet van eigenaar kunnen wisselen. De commissie is echter van mening dat de overige waardevolle elementen op, aan en in het monument behouden zouden moeten blijven en onderdeel zouden moeten vormen van het toekomstige gesprek over de herbestemming van het bouwensemble.

Het uitgangspunt voor het wijzigen van een monument is het oorspronkelijke gebruik en het toekomstig gebruik van het beschermde monument. Omdat er op dit moment nog geen herbestemmingsplan is, ziet de commissie geen aanleiding om delen van het monument vooruitlopend op een nieuw gebruik op voorhand al te verwijderen.

Conclusie

Er is geconstateerd dat er in de aanvraag onvoldoende rekening wordt gehouden met de cultuurhistorische waarden van het rijksmonument. Het advies aan het bestuur is daarom negatief ten aanzien van de afgifte van de omgevingsvergunning.

Hoogachtend,
namens de Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed Rotterdam,

